

پای درس رسائل

(ترجمه و شرح فرائد الأصول)

شیخ انصاری (ره)

جلد اول

ابوالفضل اسماعیلی شیرازی

پای درس رسائل

(جلد اول)

ابوالفضل اسماعیلی شیرازی

طرح جلد: مؤسسه آفتاب هشتم / ۷۸۳۰۳۱۰ - ۰۲۵۱

ناشر: انتشارات قیام

قم / خیابان شهداء / کوچه ممتاز / شماره ۷۱

تلفکس: ۷۷۴۰۵۸۴ - همراه: ۹۱۲۱۵۱۳۱۲۰

شمارگان: ۱۵۰۰ جلد

چاپ: اول - سال ۱۳۸۴

چاپخانه: یاران

شابک: ۵-۷۵-۶۸۷۱-۹۶۴

قیمت: ۱۶۰۰ تومان

فهرست مطالب

مجاری اصول عملیه

- ۱۷ مکلفی که به حکم شرعی یک پدیده توجه می‌کند
- ۱۸ اصول عملیه چهارگانه و مجاری آن
- ۲۰ بیان دوم در مجاری اصول عملیه
- ۲۱ مقاصد کتاب فرائد الاصول
- ۲۲ پرسش

مقصد اول: درباره یقین

- ۲۵ لزوم پیروی از یقین
- ۲۶ حجت نامیدن یقین و منظور از آن
- ۳۰ تقسیم یقین به طریقی و موضوعی

۳۳	ویژگی‌های هر دو گونه یقین
۳۳	۱- آیا می‌توان از عمل به یقین طریقی یا موضوعی پرهیز داد؟
۳۶	اعتبار یقین موضوعی تابع دلیل حکم است
۳۷	مثال‌های یقین موضوعی برای خود یقین کننده
۳۹	مثال‌های یقین موضوعی برای غیر یقین کننده
	۲- جایگزینی امارات و برخی اصول عملیه به جای یقین طریقی و یقین موضوعی
۴۱	طریقی
۴۷	تقسیم ظن به طریقی و موضوعی
۵۰	پرسش

تنبيه اول

۵۳	سخن دربارهٔ تجرّی
۵۴	آیا یقین به طور مطلق حجت است یا در صورتی که دچار واقع شود؟
۵۶	استدلال به اجماع برای اثبات حرمت تجرّی
۵۸	تأیید حرمت به کمک روش عقلاء
۵۹	استدلال به دلیل عقلی برای اثبات حرمت تجرّی
۶۱	اشکال به اجماع
۶۲	اشکال به روش عقلاء
۶۵	اشکال به دلیل عقلی
۷۲	تفصیل صاحب فصول در تجرّی
۷۹	اشکال به تفصیل صاحب فصول

۹۰	اثبات قبح فاعلی برای متجری
۹۰	رد قبح فعلی تجری
۹۱	دلالت برخی روایات بر بخشش متجری باطنی
۹۱	دلالت برخی دیگر از روایات بر کیفر متجری باطنی
۹۶	جمع میان روایات بخشش و کیفر
۹۸	بخش‌های ششگانه تجری
۱۰۱	دیدگاه شهید اول (ره) درباره تجری باطنی و ظاهری
۱۰۶	پرسش

تنبیه دوم

۱۱۱	معتبر نبودن یقین به دست آمده از مقدمات عقلی نزد اخباری‌ها
۱۱۲	اشکال به اخباری‌ها
۱۱۵	سخن استرآبادی اخباری
۱۲۲	سخن جزایری اخباری
۱۲۴	اشکال به جزایری
۱۲۵	سخن بحرانی اخباری
۱۲۹	اشکال به بحرانی
۱۳۱	دیدگاه مصنف (ره) در این مسأله
۱۳۸	سخن سید صدر در این مسأله
۱۴۱	توجیه روایاتی که دلالت دارند باید حجّت خدا احکام را برساند
۱۴۹	تکیه نکردن به عقل در فلسفه احکام

- ۱۵۴ فرو نرفتن در مطالب عقلی در اصول اعتقادی
- ۱۵۵ پرسش

تنبيه سوّم

- ۱۵۹ معتبر نبودن یقین شخص زودباور از دید مشهور علماء
- ۱۵۹ سخن کاشف الغطاء (ره)
- ۱۶۰ اشکال سخن کاشف الغطاء (ره)
- ۱۶۶ توجیه حکمی که یقین شخص زودباور را معتبر نمی‌داند
- ۱۶۷ اشکال این توجیه

تنبيه چهارم

- ۱۷۲ سخن در اعتبار علم اجمالی که شامل دو مقام است
- مقام دوم: آیا می‌توان در امتثال خواسته مولا به موافقت اجمالی (احتیاط) پسندیده کرد
- ۱۷۶ یا خیر؟
- ۱۷۷ موافقت اجمالی (احتیاط) در عبادات
- ۱۷۹ جایی که موافقت اجمالی، همراه با تکرار عبادت است
- ۱۸۱ جایی که موافقت اجمالی، همراه با تکرار عبادت نیست
- ۱۸۲ آیا می‌توان موافقت تفصیلی ظنی را بر موافقت اجمالی علمی مقدم کرد؟
- ۱۸۳ جایی که ظن مطلق باشد
- ۱۹۰ جایی که ظن خاص باشد
- ۱۹۹ مقام اول: آیا مخالفت یقینی با علم اجمالی حرام است؟
- ۲۰۰ صورت‌های ششگانه علم اجمالی

۲۰۵	علم اجمالی طریقی و موضوعی
۲۰۶	علم تفصیلی زائیده شده از علم اجمالی
۲۰۸	آیا این علم تفصیلی با دیگر علوم تفصیلی فرق دارد؟
۲۰۸	مواردی که به نظر می‌رسد فرق داشته باشد
۲۱۶	توجیه به این موارد
۲۲۰	دو گونه مخالفت با علم اجمالی
۲۲۳	جایز بودن مخالفت التزامی با علم اجمالی
۲۲۴	دلیل جایز بودن مخالفت التزامی
۲۴۵	مخالفت عملی با علم اجمالی
۲۴۵	حکم مخالفت عملی با خطاب تفصیلی
۲۴۹	صورت‌های مختلف حکم مخالفت عملی با خطاب مردّد
۲۵۵	دیدگاه مصنف (ره) درباره حکم مخالفت با خطاب مردّد
۲۵۵	مشتبّه بودن حکم از جهت مکلف
۲۵۶	حکم تکلیفی که مردّد میان دو نفر است
۲۵۷	برخی از ثمره‌های این مسأله
۲۶۴	احکام خنثی
۲۶۵	حکم رفتار خنثی با دیگران
۲۶۹	حکم خنثی از جهت تکالیف ویژه هر یک از گروه مرد و زن
۲۷۳	حکم رفتار دیگران با خنثی
۲۷۷	پرسش

بسم الله الرحمن الرحيم

پیش‌گفتار

خدای را سپاس که یاری کرد تا با اندک توشه علمی، قدم در راهی بزرگ گذاشته و خدمتی هر چند ناچیز به اصول فقه شیعه کنم، به امید یاری روز افزون و بی‌پایانش. سلام و درود به پیامبر گرامی و خاندان پاکش.

با توجه به دشواری‌هایی که در دریافت مطالب از کتاب ارزشمند «فرائد الاصول» احساس می‌کردم و با نظر به اینکه برنامه ریزی تدریس این کتاب از سوی مسئولین باعث تدریس سریع و سطحی آن شده و نیز مقدار قابل توجهی از آن برای هیچ وقت تدریس نمی‌شود، تصمیم به ترجمه و شرح این کتاب ارزشمند به گونه‌ای ساده و روان گرفتم.

از آنجا که امروزه گرفتاری برخی طلاب گرامی بیش از پیش شده و آنها را از رفتن به سراغ حواشی و شروح مفصل باز داشته است، تصمیم گرفتم این شرح را به صورت فارسی و با استفاده از حواشی و شروح مهم و برخی تقریرات بزرگان، پیش روی عزیزان طلبه قرار دهم.

این کتاب طلاب را به اندیشیدن و داشتن و رغبت آنها را در ادامه تحصیل بیشتر خواهد کرد، افزون بر اینکه با روشن شدن زوایای سخن مصنف (ره)، ارزش کتاب «فرائد الاصول» نیز روشن‌تر می‌شود.

بنابراین هدف ما از ارائه این شرح:

- ۱- بیان مطالبی افزون بر آنچه در کلاس‌های درس بیان می‌شود.
 - ۲- توضیح و شرح مباحثی از کتاب که به اقتضای برنامه‌ریزی آموزشی و کمبود تعداد جلسات درسی، فرصت تدریس آنها پیدا نمی‌شود.
 - ۳- آموزش اندیشیدن در مطالب کتاب با آوردن حواشی مهم و سوالاتی از متن کتاب.
 - ۴- توضیح عبارات دشوار کتاب به کمک شروح، حواشی و تقریرات برخی بزرگان.
- امیدواریم در رسیدن به اهداف خود موفق بوده باشیم و خدای متعال نیز در ادامه راه یاری فرماید.
- در پایان از برادر گرامی جناب آقای محمد رضا رهبر (گشتیل) به خاطر خدمات رایانه‌ای این اثر سپاسگزاری می‌کنم.

و السلام علیکم و رحمة الله
 ابوالفضل اسماعیلی شیرازی
 بهمن ماه ۱۳۸۳ - عید سعید غدیر